

Czwartek, 10 września 2015 r.

P8_TA(2015)0316

Azerbejdżan**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 września 2015 r. w sprawie Azerbejdżanu (2015/2840(RSP))**

(2017/C 316/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Azerbejdżanu, w szczególności dotyczące sytuacji praw człowieka i praworządności,
- uwzględniając stosunki nawiązane między UE a Azerbejdżanem, które obowiązują od 1999 r. i przedstawiają się jako realizacja planu działania w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS), utworzenie Partnerstwa Wschodniego (EaP), negocjacje nad układem o stowarzyszeniu UE-Azerbejdżan oraz udział Azerbejdżanu w Zgromadzeniu Parlamentarnym Euronest,
- uwzględniając sprawozdanie z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie postępów poczynionych przez Azerbejdżan w 2014 r. w ramach EPS (SWD(2015)0064),
- uwzględniając plan działania UE i Azerbejdżanu w zakresie europejskiej polityki sąsiedztwa,
- uwzględniając uwagi przewodniczącego Rady Europejskiej Donalda Tuska przedstawione dnia 22 lipca 2015 r. po spotkaniu z prezydentem Azerbejdżanu Ilhamem Alijewem,
- uwzględniając wizytę specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka Stavrosa Lambrinidisa w Baku w dniach 23–26 lutego 2015 r.,
- uwzględniając oświadczenie Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka Zeida Ra'ada Al-Husseina z dnia 8 września 2015 r., w którym potępia on powtarzające się ataki na społeczeństwo obywatelskie i niezależne głosy w Azerbejdżanie,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini oraz komisarza Johannes Hahna w sprawie niedawnych zatrzymań, więzienia, skazywania i morderstw czołowych dziennikarzy i obrońców praw człowieka w Azerbejdżanie,
- uwzględniając oświadczenie UE z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie praw człowieka w Azerbejdżanie wydane na posiedzeniu specjalnym nr 1064 Stałej Rady OBWE w Wiedniu,
- uwzględniając niedawne oświadczenia sekretarza generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda na temat sprawy Khadiji Ismajlowej, sprawy Leyli Yunus, dyrektorki Instytutu na rzecz Pokoju i Demokracji w Azerbejdżanie, oraz jej męża Arifa Yunusa, jak również morderstwa azerbejdżańskiego dziennikarza Rasima Alijewa,
- uwzględniając oświadczenie z Helsinek przyjęte przez Zgromadzenie Parlamentarne OBWE podczas dorocznej sesji odbywającej się w dniach 5–9 lipca 2015 r., które „potępia nieustanne prześladowania i więzienie pod politycznie motywowanymi zarzutami dziennikarzy i obrońców praw człowieka w kilku państwach należących do OBWE i wyraża zaniepokojenie nieustannym nadużywaniem procedur administracyjnych i podatkowych w celu uzasadnienia tych czynów”,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie funkcjonowania instytucji demokratycznych w Azerbejdżanie,
- uwzględniając opinię Komisji Weneckiej Rady Europy wydaną w dniu 15 grudnia 2014 r. zgodnie z którą ostatnie zmiany wprowadzone do prawa dotyczącego organizacji pozarządowych „dodatkowo ograniczają działalność takich organizacji w Azerbejdżanie”,

Czwartek, 10 września 2015 r.

- uwzględniając unijne wytyczne dotyczące obrońców praw człowieka oraz konkluzje Rady z dnia 23 czerwca 2014 r. przy okazji dziesiątej rocznicy tych wytycznych,
 - uwzględniając postanowienia deklaracji ONZ w sprawie obrońców praw człowieka, przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 9 grudnia 1998 r.,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że ogólna sytuacja praw człowieka w Azerbejdżanie w ostatnich kilku latach ulega ciągłemu pogorszeniu, o czym świadczy coraz większe zastraszanie, represje oraz coraz częstsze wszczynanie postępowań karnych przeciwko liderom organizacji pozarządowych, obrońcom praw człowieka, dziennikarzom i innym przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego;
- B. mając na uwadze, że nagradzana dziennikarka śledcza dla RFE/RL Khadija Ismajlowa została skazana na siedem i pół roku więzienia pod zarzutem domniemanego sprzeniewierzenia, przywłaszczenia i oszustw podatkowych po opublikowaniu kilku tekstów na temat korupcji, w którą wmieszana miała być rodzina prezydenta, mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka Leyla i Arif Yunusowie zostali skazani odpowiednio na osiem i pół oraz siedem lat więzienia pod zarzutem, między innymi, nadużyć finansowych i oszustw podatkowych w procesie, który nie spełniał międzynarodowych standardów; mając na uwadze, że znany działacz na rzecz praw człowieka Rasul Jafarow oraz wysoko ceniony prawnik zajmujący się prawami człowieka Intigam Alijew zostali skazani pod podobnymi zarzutami w procesie, w czasie którego notorycznie były łamane należyte procedury, oraz że obecnie odbywają oni karę więzienia w wysokości odpowiednio sześć lat i trzy miesiące oraz siedem i pół roku; mając na uwadze, że wielu innych zasłużonych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w Azerbejdżanie przebywa w więzieniu, w tym Anar Mammadli, Rauf Mirkadirow, Omar Mammadow, Tofik Yakublu, Ilgar Mammadow, Nijat Alijew, Araz Gulijew, Parwiz Hashimli, Sejmur Hezi, Hilal Mammadow i Taleh Khasmammadow; mając również na uwadze, że niektórzy z nich stopniowo podupadają na zdrowiu;
- C. mając na uwadze, że Leyla Yunus i Rasul Jafarow, zanim zostali aresztowani, stali na czele grupy znanych azerbejdżańskich obrońców praw człowieka i ekspertów, którzy sporządzili listę prawie stu Azerbejdżan, którzy zgodnie z definicją przyjętą przez Radę Europy w 2012 r. są więźniami politycznymi;
- D. mając na uwadze, że dziennikarze i liderzy społeczeństwa obywatelskiego są nieustannie zastraszani i nękanii, wśród nich dyrektor Meydan TV Emin Milli, któremu grożono śmiercią, a członkowie jego rodziny zostali aresztowani w oparciu o sfinansowane zarzuty, oraz dziennikarze współpracujący z telewizją Meydan TV w Azerbejdżanie; mając na uwadze, że założyciel Instytutu na rzecz Wolności i Bezpieczeństwa Reporterów i obrońca praw człowieka Emin Husejnow ubiegał się o azyl w Szwajcarii, po tym jak postawiono mu sfinansowane zarzuty oraz że odebrano mu obywatelstwo Azerbejdżanu;
- E. mając na uwadze, że o wiele więcej dziennikarzy i działaczy społeczeństwa obywatelskiego ma wytoczone procesy, zabrania im się podróżować i ogranicza ich swobodę poruszania w związku z ich działalnością na rzecz praw człowieka; mając na uwadze, że rząd Azerbejdżanu walczy również z niezależnymi grupami za pomocą nowych restrykcyjnych przepisów dotyczących działalności organizacji pozarządowych; mając na uwadze, że z powodu tych przepisów wiele organizacji skutecznie zmuszono do zaprzestania działalności po zamrożeniu ich kont bankowych lub zablokowaniu źródeł finansowania w wyniku odmowy przez rząd zezwolenia na przyjęcie nowych dotacji od zagranicznych darczyńców;
- F. mając na uwadze, że pokojowym demonstrantom praktycznie nie wolno demonstrować w centrum Baku od 2006 r. oraz mając na uwadze, że niedawno wprowadzono nowe surowe grzywny i dłuższe okresy zatrzymania administracyjnego dla organizatorów lub uczestników niedozwolonych zgromadzeń publicznych;
- G. mając na uwadze, że szef Instytutu na rzecz Wolności i Bezpieczeństwa Reporterów dziennikarz Rasim Alijew zmarł w szpitalu w Baku po tym jak został dotkliwie pobity w następstwie krytyki prezydenta Alijewa, którą zamieścił w mediach społecznościowych;

Czwartek, 10 września 2015 r.

- H. mając na uwadze, że Azerbejdżan jest jednym z członków założycieli Partnerstwa Wschodniego; mając na uwadze, że liderzy UE i Partnerstwa Wschodniego przy wielu okazjach potwierdzili, że partnerstwo to opiera się na wspólnocie wartości oraz na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz praworządności; mając na uwadze, że Azerbejdżan pragnie zacieśnić i pogłębić swoje stosunki z UE i zmierza do strategicznego partnerstwa;
- I. mając na uwadze, że w 2014 r. UE nie mogła przekazać 11 z 13 dotacji dla organizacji pozarządowych ze względu na restrykcyjne prawo oraz że nadal napotyka na poważne przeszkody w niesieniu pomocy finansowej organizacjom społeczeństwa obywatelskiego i działaczom w Azerbejdżanie; mając na uwadze, że wielu z beneficjentów pomocy UE jest albo w więzieniu – np. prawnik zajmujący się prawami człowieka Intigam Alijew – albo uciekło z kraju i zamknęło swoją działalność;
- J. mając na uwadze, że biuro OBWE w Baku zostało zamknięte w dniu 4 lipca 2015 r. po decyzji władz Azerbejdżanu o zakończeniu protokołu ustaleń między rządem Azerbejdżanu a OBWE;
- K. mając na uwadze, że organizacja Freedom House uważa, że Azerbejdżan „nie jest wolnym krajem”, jego „prasa nie jest wolna”, a internet jest tylko „częściowo wolny”; mając na uwadze, że w ciągu ostatnich 10 lat Azerbejdżan przeżył największy upadek instytucji demokratycznych w całym regionie Euroazji;
- L. mając na uwadze, że w listopadzie 2015 r. w Azerbejdżanie odbędą się wybory parlamentarne; mając na uwadze, że Parlament Europejski odmówił wysłania misji obserwacji wyborów, ponieważ ocenił, że nie ma warunków do przeprowadzenia wolnych i sprawiedliwych wyborów, a ograniczenia wolności wypowiedzi, wolności zgromadzeń i zrzeszania się w kraju uniemożliwiają zapewnienie równych szans wszystkim kandydatom i zorganizowanie prawdziwie równego głosowania;
- M. mając na uwadze, że współpraca sektorowa przynosi obustronne korzyści, zwłaszcza w sektorze energii; mając na uwadze, że Azerbejdżan ma potencjał stania się jednym z głównych partnerów handlowych UE;
1. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu stałego pogarszania się sytuacji praw człowieka w kraju; przypomina również, że w kontekście współpracy dwustronnej UE przywiązuje szczególną wagę do praw człowieka i podstawowych wolności, będących kluczowymi elementami Partnerstwa Wschodniego, a także fundamentem organizacji międzynarodowych, takich jak Rada Europy i OBWE, których Azerbejdżan jest członkiem;
 2. wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia z więzienia wszystkich więźniów politycznych, obrońców praw człowieka, dziennikarzy i innych działaczy społeczeństwa obywatelskiego, w tym Khadiji Ismajlowej, Leyli Yunus i Arifa Yunusa, Anara Mammadli, Rasula Jafarowa, Intigama Alijewa, Raufa Mirkadirowa, Omara Mammadowa, Tofika Yaqublu, Nijata Alijewa, Araza Gulijewa, Parviza Hashimli, Seymura Hezi, Hilala Mammadowa, Taleha Khasmammadowa i Ilgara Mammadowa, zgodnie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, oraz wzywa do wycofania wszystkich zarzutów i do przywrócenia im pełni praw politycznych i obywatelskich oraz do rehabilitacji ich wizerunku publicznego;
 3. zdecydowanie potępia bezprecedensowe prześladowanie społeczeństwa obywatelskiego w Azerbejdżanie; ponownie wyraża poważne zaniepokojenie losem współpracowników osób uwięzionych, którzy pozostają na wolności, ale wobec których toczą się postępowania karne, w świetle doniesień obrońców praw człowieka i krajowych oraz międzynarodowych organizacji pozarządowych dotyczących zarzutów fabrykowania oskarżeń wobec osobistości polityki, działaczy i dziennikarzy; wzywa władze Azerbejdżanu do zaprzestania praktyk selektywnych postępowań karnych i pozbawiania wolności dziennikarzy, obrońców praw człowieka i innych osób, które krytykują rząd, oraz do zadbania o to, aby wszyscy zatrzymani, w tym również dziennikarze oraz działacze polityczni i działacze związani ze społeczeństwem obywatelskim, cieszyli się pełnią praw procesowych, zwłaszcza jeżeli chodzi o dostęp do wybranych przez siebie adwokatów, kontakty z rodziną i inne normy w zakresie uczciwego postępowania sądowego;
 4. z zadowoleniem przyjmuje przyznaną przez władze azerbejdżańskie możliwość zbadania Leyli i Arifa Yunusów przez europejski zespół lekarzy oraz wzywa do ich uwolnienia, również ze względów humanitarnych; zwraca uwagę na warunki przetrzymywania Leyli i Arifa Yunusów oraz Intigama Alijewa, które doprowadziły do poważnego pogorszenia się ich stanu zdrowia o skutkach możliwie zagrażających życiu; wzywa władze Azerbejdżanu do wydania pozwolenia na zbadanie Intigama Alijewa przez europejski zespół lekarzy i do zapewnienia wszystkim więźniom odpowiedniej opieki zdrowotnej, jeżeli zaistnieje taka potrzeba;

Czwartek, 10 września 2015 r.

5. wzywa do szybkiego zbadania przyczyn śmierci dziennikarza i szefa Instytutu na rzecz Wolności i Bezpieczeństwa Reporterów Rasima Alijewa; z niepokojem odnotowuje doniesienia grupy dziennikarzy, według których Rasim Alijew zmarł wskutek nieotrzymania odpowiedniej pomocy lekarskiej od lekarzy wyznaczonych w szpitalu do opieki nad nim;
6. przypomina władzom azerbejdzańskim, że dobrostan ludności tego kraju – zakładający poszanowanie praw i swobód – to podstawowy element zrównoważonego wzrostu gospodarczego;
7. wzywa Azerbejdżan do poszanowania i wdrożenia zobowiązań, jakie podjął jako członek Rady Europy; wzywa ponownie władze Azerbejdżanu do zastosowania się do wszystkich orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Azerbejdżanu; wzywa do przestrzegania orzeczenia z dnia 16 czerwca 2015 r. i wszystkich pozostałych orzeczeń Trybunału;
8. wzywa rząd Azerbejdżanu do podjęcia w pełnym zakresie współpracy z Komisją Wenecką przy Radzie Europy i komisarzem ONZ ds. praw człowieka oraz do wdrożenia jej zaleceń, przestrzegania specjalnych procedur ONZ w odniesieniu do obrońców praw człowieka, prawa do wolności zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń oraz wolności wypowiedzi i arbitralnych zatrzymań w celu wprowadzenia zmian do przepisów i dostosowania w pełni swoich praktyk do wniosków ekspertów;
9. wzywa rząd Azerbejdżanu do natychmiastowego zaprzestania tłumienia działalności społeczeństwa obywatelskiego i organizacji praw człowieka oraz zapewnienia niezależnym grupom społeczeństwa obywatelskiego i działaczom w tej dziedzinie możliwości prowadzenia działalności bez zbędnych przeszkód lub lęku przed prześladowaniem, również przez uchylene przepisów, które znacznie ograniczają działania społeczeństwa obywatelskiego, odblokowanie rachunków bankowych organizacji pozarządowych i ich liderów oraz umożliwienie dostępu do finansowania ze źródeł zagranicznych;
10. ubolewa z powodu działań stale podejmowanych przez rząd Azerbejdżanu w celu ograniczenia kontaktów między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, działaczami młodzieżowymi i intelektualistami w Armenii i Azerbejdżanie, które to kontakty mają ogromne znaczenie dla przezwyciężenia wieloletniej wrogości między obydwojma krajami; w związku z tym jeszcze raz przypomina o ważnej pracy wykonanej w tej dziedzinie przez Leylę i Arifa Yunusów;
11. wzywa władze azerbejdżańskie do poszanowania wolności prasy i środków przekazu, zarówno w przepisach, jak i w praktyce, zarówno mediów internetowych, jak i nieinternetowych, celem zagwarantowania swobody wypowiedzi zgodnie z międzynarodowymi standardami i zaprzestania cenzury opinii krytycznych pod adresem rządu przez środki przekazu;
12. jest głęboko zaniepokojony sytuacją osób LGBTI w Azerbejdżanie; zdecydowanie potępia mowę nienawiści pod adresem LGBTI pojawiającą się na najwyższych szczeblach władzy; wzywa rząd azerbejdżański do zaprzestania utrudniania działalności i zastraszania obrońców praw człowieka pracujących w dziedzinie obrony praw osób LGBTI;
13. podkreśla znaczenie poważnego i opartego na wzajemnym szacunku dialogu między UE i rządem Azerbejdżanu, opozycją i społeczeństwem obywatelskim;
14. ponownie stwierdza, że negocjacje dotyczące umowy o partnerstwie strategicznym z Azerbejdżanem powinny zostać natychmiast wstrzymane, do czasu podjęcia przez rząd konkretnych kroków zmierzających do zagwarantowania poszanowania powszechnych praw człowieka;
15. wzywa Radę, Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do ścisłego stosowania zasady „więcej za więcej” i skoncentrowania się zwłaszcza na sytuacji obrońców praw człowieka (stosownie do wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka), niezależności sądownictwa, reformach demokratycznych oraz podstawowych prawach i wolnościach oraz do jasnego określenia konsekwencji, jakie przyniesie opóźnianie tych reform; wzywa Komisję do przeglądu i tymczasowego wstrzymania – o ile zajdzie taka potrzeba – wszelkiego finansowania niezwiązanego z prawami człowieka, społeczeństwem obywatelskim i współpracą pomiędzy obywatelami na szczeblu lokalnym przyznanego Azerbejdżanowi za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, w świetle wspomnianych wyżej przypadków działań wymierzonych przeciwko obrońcom praw człowieka ze względu na dokumentowanie przypadków łamania praw człowieka w Azerbejdżanie; wzywa Komisję i państwa członkowskie do utrzymania finansowania kontaktów między obywatelami i współpracy w takich obszarach jak społeczeństwo obywatelskie, edukacja i szkolnictwo wyższe, jak również wymiany młodzieży i studentów;

Czwartek, 10 września 2015 r.

16. wzywa Radę, Komisję oraz wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel do przygotowania silnej i jednolitej odpowiedzi na ataki prowadzone w Azerbejdżanie, tak aby jasno stwierdzić, że panująca sytuacja jest całkowicie nie do przyjęcia i że stosunki nie będą normalne do czasu, aż rząd nie uwolni wszystkich więźniów politycznych i nie zaprzestanie trwającego tłumienia niezależnych grup społeczeństwa obywatelskiego;
17. apeluje do europejskich przedsiębiorstw, które prowadzą działalność w Azerbejdżanie, o zdecydowane domaganie się wysokich standardów praw człowieka oraz przyjęcie wysokich standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, pamiętając o wpływie ich działań na sytuację praw człowieka w kraju;
18. ubolewa, że w ramach dialogu między UE a Azerbejdżanem na temat praw człowieka nie poczyniono istotnych postępów w zakresie sytuacji dotyczącej praw człowieka w tym kraju; wzywa ESDZ do zintensyfikowania tego dialogu, aby uczynić go skuteczniejszym i zorientowanym na wyniki, a także do regularnego składania sprawozdań Parlamentowi;
19. wzywa władze UE do dokładnego zbadania zarzutów korupcji wobec prezydenta Alijewa i członków jego rodziny ujawnionych przez dziennikarkę śledczą Khadiję Ismajlową;
20. wzywa Radę do unikania podwójnych standardów w stosunku do państw Partnerstwa Wschodniego i do zastanowienia się w tym kontekście nad przyjęciem ukierunkowanych sankcji i zakazu wydawania wiz wszystkim politykom, urzędnikom i sędziom zaangażowanym w polityczne prześladowania;
21. wzywa władze Azerbejdżanu do współpracy z przedstawicielami organizacji regionalnych, takich jak Rada Europy i OBWE, oraz do ułatwienia ich wizyt; bardzo ubolewa nad faktem, że władze Azerbejdżanu podjęły decyzję o zamknięciu biur OBWE w Baku;
22. zwraca uwagę, że niezależni obserwatorzy wyborów, jak długoterminowa misja obserwacyjna OBWE i misje krajowe, udokumentowały poważne uchybienia w standardach wyborczych w Azerbejdżanie we wszystkich wyborach prezydenckich i parlamentarnych od czasu wyborów prezydenckich w październiku 2003 r. i łącznie z tymi wyborami; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu braku pewności co do istnienia odpowiednich warunków pozwalających na zorganizowanie wolnego i sprawiedliwego głosowania w dniu 1 listopada 2015 r., biorąc pod uwagę, że liderzy partii opozycji zostali uwięzieni, środki przekazu i dziennikarze nie mogą swobodnie i bez zastraszania wykonywać swoich zadań oraz panuje atmosfera strachu;
23. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i państwa członkowskie do tymczasowego wstrzymania się z organizowaniem misji obserwacji wyborów; zwraca uwagę, że aktualnie realizowana jest misja Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) i niezwykle ważne jest zapoznanie się z jego analizą sytuacji w kraju;;
24. przypomina o swojej decyzji dotyczącej wysłania delegacji Parlamentu Europejskiego do Azerbejdżanu oraz podkreśla znaczenie wysłania tej delegacji jak najszybciej, aby zająć się wspólnie z władzami Azerbejdżanu pilnymi kwestiami, takimi jak prawa człowieka i konflikt w Górnym Karabachu;
25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Radzie Europejskiej, Komisji, rządowi i parlamentowi Republiki Azerbejdżanu, Radzie Europy, OBWE i Radzie Praw Człowieka ONZ.